

KRATKOČASNIK

glasilo Osnovne šole Primoža Trubarja Laško

šolsko leto 2019/20, 24. februar 2020, številka 1, letnik IX

Uspešni biologi

Uvrstitev na državno tekmovanje iz zgodovine

Ženska odprava na severni pol

Brez Čebelarja ne gre

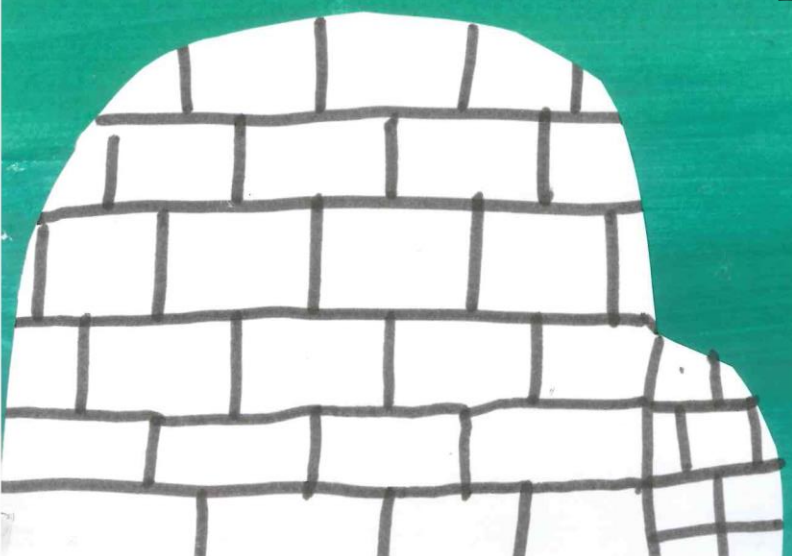
Prav posebno darilo

»Pozor! Vrtec na obisku v šolski knjižnici!«

Kaj so mediji?

Oblačila nekoč in danes

Doktorjev problem

KRATKOČASNIK, glasilo OŠ Primoža Trubarja Laško

šolsko leto 2019/20, 24. februar 2020, številka 1, letnik IX

Odgovorna urednica: Tanja Drolec

Uredništvo: Jure Šantej, Jerneja Žužek, Eva Založnik, Gloria Sevšek, Pia Privšek, Toni Turnšek, Anja Gačnikar, Gal Čop, Lea Verbovšek, Mina Čop, Kaja Teršek, Neža Čepin, Zala Lešek, Nea Tisa Gračnar, Vid Jakopič, Alja Kajtna

Naslovnica: Ivana Brglez

Podlaga strani: Špela Videc

Didaktično gradivo je na voljo pod licenco
Creative Commons
Priznanje avtorstva- Nekomercialno-Deljenje
pod enakimi pogoji 2.5 Slovenija

Spletno objavo omogočila Osnovna šola Primoža Trubarja Laško

Uvrstitev na državno tekmovanje

Pri uri zgodovine je učiteljica Biljana Jošovc vprašala, ali bi kdo želel tekmovati iz znanja zgodovine na temo o prazgodovini. Tema mi ni bila preveč pri srcu, saj me bolj zanima zgodovina 20. stoletja, ampak sem si rekel, da poskusiti ni greh. Za tekmovanje se je poleg mene odločilo še nekaj sošolcev.

Naslednjo uro nam je učiteljica dala gradivo za tekmovanje. Ker smo bili fantje gospodje, smo gradivo odstopili dekletom. Gradivo je ostalo pri njih vse do zadnjega dneva pred šolskim tekmovanjem. Dan pred tem smo fantje le dobili gradivo. Vsi smo se potrudili in naučili, tako da smo bili vsi dobro pripravljeni. Končne rezultate šolskega tekmovanja je dobila učiteljica Biljana Jošovc naslednji teden po tekmovanju. Dobitniki bronastega priznanja iz matične šole smo bili Miha Kovač, Matic Lokošek in Jure Šantej, iz podružnične šole Debro pa Sara Čopar, Lea Šafarič, Pia Privšek in Lara Privšek. Regijskega tekmovanja 4. februarja v Osnovni šoli Gradec pri Litiji smo se udeležili Jure Šantej, Sara Čopar, Lea Šafarič, Pia Privšek in Lara Privšek.

Kmalu po šolskem tekmovanju sva se z učiteljico Jošovc dogovorila, da se lahko med urami zgodovine učim za tekmovanje iz zgodovine v šolski knjižnici. Zahvaljujem se tudi knjižničarju Jožetu Dobovšku in knjižničarki Mojci Povše, ki sta skrbela za tišino, medtem ko sem se učil. Tudi doma sem veliko časa posvetil pripravam, včasih tudi po več ur dnevno.

Teden pred regijskim tekmovanjem sem zbolel. Imel sem virozo. Ker se je to zgodilo tako blizu tekmovanja, je učiteljico Jošovc resno zaskrbelo, ali bom lahko sploh tekmoval. Zdrav kot ris sem se dan pred tekmovanjem vrnil v šolo in odšel na bazen, ker smo imeli športni dan. Na bazenu sem videl učiteljico Jošovc in jo odšel pozdravit. Ob

snidenju z menoj se je zelo razveselila in dogovorila sva se, da lahko naslednji dan ostanem doma ter se še malo psihično pripravim na tekmovanje. Naslednje jutro sem vstal ob devetih in pojedel zajtrk. Potem sem se šel še malo učiti, nato sem ob 11.45 odšel v šolo na kosilo ter nato v Litijo.

Z učiteljico sva se dogovorila, da naju bo kombi pobral pred šolo ob 12.10. Ura je bila že 12.20 in resno me je začelo skrbeti, saj še nikogar ni bilo tam. Odšel sem pogledat v zbornico, ali je kdo videl učiteljico Jošovc, vendar nikogar ni bilo v njej. Postal sem paničen in z mislijo, da sem zamudil kombi, sem odšel proti jedilnici, kjer sem našel učiteljico, ki me je iskala. Skupaj sva odšla na dvorišče, kjer sva počakala na kombi. Ob 12.30 se je pripeljal hišnik Frenk s tekmovalkami iz Debra. S hišnikom imava že veliko zanimivih trenutkov še z odbojkarske tekme proti Rimskim Toplicam, ki smo jo seveda dobili.

Odpravili smo se proti Litiji, na začetku smo imeli nekaj težav z lokacijo Osnovne šole Gradec pri Litiji, ampak smo jih kmalu rešili. Učiteljica nam je dala za zdravje in pamet vsakemu eno jabolko in vsem skupaj eno vrečko čokoladnih bonbonov. Med potjo smo se zelo zabavali, ampak zabave je bilo kmalu konec, ko smo zagledali ob cesti napis Litija. V trenutku smo se zavedali, da gre zares, da bomo kmalu imeli tekmovanje.

Pred osnovno šolo smo prišli pol ure prehitro in zato smo še malo počakali v kombiju. Ob vstopu v šolo so nas lepo sprejeli in nas napotili v sobo, kjer smo počakali na tekmovanje. Razdeljeni smo bili v dve učilnici. Lea Šafarič, Lara Privšek in jaz smo bili v učilnici ena, Sara Čopar in Pia Privšek sta bili v učilnici dve. Tekmovanje se je začelo ob 14.00 in je trajalo do 15.00. V tem času smo morali rešiti deset nalog, ki se so navezovala na Ljubljansko barje, Potočko zijalko in situlsko umetnost.

Tekmovalno polo sem oddal pet minut pred iztekom časa. Ko sem oddal, me je nadzornica

vprašala, ali mislim, da sem zmagal. Odvrnil sem ji, da sem zmagal že s tem, ko sem prišel na tekmovanje. Ko sem prišel iz učilnice, so me že čakali, da odidemo domov, saj se je vsem nekam mudilo. Domov sem prišel ob 15.50.

Naslednji dan mi je učiteljica Jošovc povedala, da so ji isti dan zvečer sporočili, da sem bil prvi v zasavski regiji na tekmovanju iz zgodovine in da bom napredoval na državno tekmovanje. Zanj se bom odlično pripravil in znanje utrjeval v šolski knjižnici med urami zgodovine.

Jure Šantej

BIOLOGIJA

Uspešni mladi biologi

Učenci OŠ Primoža Trubarja Laško že vrsto let tekmujejo iz znanja biologije. Lahko se pohvalimo, da smo stalni udeleženci tekmovanja na državni ravni. Učenci morajo do tja preskočiti zelo visoke ovire. Ni dovolj, da osvojijo bronasto priznanje, ampak morajo doseči določeno število točk. Letos je bila meja zelo visoka, treba je bilo zbrati kar 90 odstotkov možnih točk. To je uspelo petim učencem, osem jih je osvojilo bronasto priznanje.

Državnega tekmovanja v OŠ Tončke Čec v Trbovljah so se udeležili Maks Benedek, Urh Ozimek, Pia Privšek, Jure Šantej in Žan Škorja. Vsi so pokazali visoko raven znanja. Velik met je uspel Pii Privšek, saj je osvojila zlato Proteusovo priznanje. Uspeh je še toliko večji, ker tema tekmovanja ni sestavni del učne snovi.

Letos smo spoznavali človeško ribico in jamske ekosisteme. Učenci so morali predelati goro strokovne literature, za priprave v šoli in doma so morali nameniti veliko prostega časa. Človeška ribica že stoletja buri duhove znanstvenikov po

vsem svetu. O njej je pisal že Janez Vajkard Valvasor, domačini so jo poznali že davno prej. Črni močeril je slovenski endemit, torej živi samo pri nas, zato je prav, da mladi spoznavajo, kako edinstvena je naša dežela tudi z vidika biotske pestrosti, po kateri sodimo v sam svetovni vrh.

Dokaj dobro poznamo zgodovinske in naravne znamenitosti, premalo pa poznamo in cenimo raznolikost živega sveta. Ravno v času tekmovanja je prišla v javnost novica o velikem dosežku znanstvenikov, ki jim je uspelo razvozlati genom človeške ribice. Še vedno pa skupaj s podzemnimi jamami varuje mnoge skrivnosti, ki so lahko izziv za naše mlade biologe.

Pia Privšek: »Prijava na tekmovanje je bila sijajna odločitev, res je, da je predstavljala izziv in da je zahtevala veliko vloženega truda. A s tekmovanja nisem odšla le s širokim znanjem, temveč tudi z izjemnim zanimanjem za biologijo. Verjamem, da se bo znašla na moji poklicni poti.«

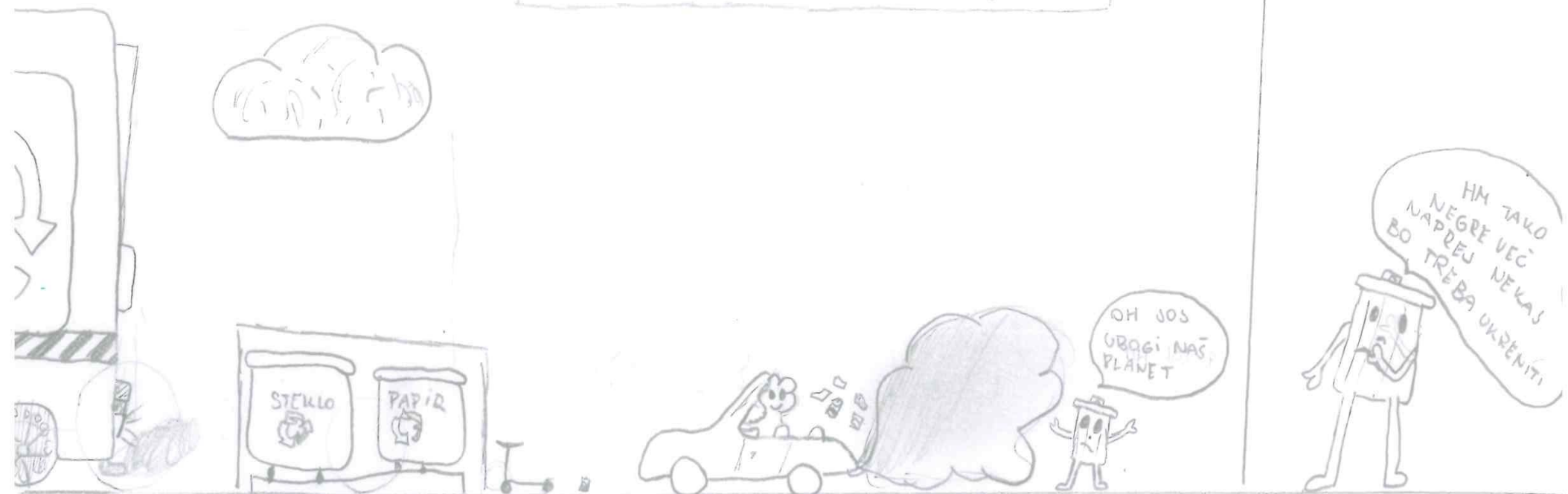
Pii in vsem udeležencem tekmovanja iskrene čestitke in veliko uspehov v prihodnje.

Magda Podbevšek
Foto: Andrej Gobec

Človeška ribica, tudi močeril ali protéus, je dvoživka, ki živi v podzemnih vodah dinarskega krasa od porečja reke Soče pri Trstu v Italiji, preko južne Slovenije in jugozahodne Hrvaške do reke Trebišnice v Hercegovini.

(Vir: Wikipedia)

KAM SODIJO SMETI!

KONEC!

ŠE VI POMAGAJTE V LEPŠEMU SVETU KO VIDITE PAPIRČEK LE TEGA HITRO V PRAVI KOTČE ZA ELIMINIRANJE

Jerneja Žužek
JERNEJA ŽUŽEK
G.R. LAŠKUN

Ženska odprava na severni pol

Leta 2018 je bila organizirana odprava na najsevernejši del našega planeta.

Avanturistka in raziskovalka Felicity Aston je na internetu objavila razpis za evro-arabsko žensko odpravo na severni pol. Tako je bilo mišljeno, da bi dvanajst žensk iz Evrope in Arabije na smučeh »prehodilo« osemdeset kilometrov dolgo pot do tja.

Marca 2016 se je na njen razpis odzvala tudi Slovenka Nataša Briški. Slovenska novinarka je najprej oklevala, saj je zelo občutljiva na mraz, a se je vseeno odločila za sodelovanje. V prijavi je napisala tudi, da živi na območju z rjavimi medvedi in da ve, kako ravnati, če sreča severnega medveda, kar je bila za odpravo zelo realna možnost. Tako je med mnogimi prijavljeni bila izbrana kot edina Slovenka.

Udeleženke so se dve leti pripravljale na vse možne situacije, ki bi se jim lahko pripetile na najbolj mrzlem kraju na svetu.

Leta 2018 je dobila njihova odprava zeleno luč in enajst avanturistk se je začelo pripravljati. Rečeno je bilo, da se bo na severni pol odpravilo dvanajst žensk, a ena od njih ni bila dovolj resna. Z letalom so prispele na severni pol dva tedna pred polarnim dnevom, ko je nekaj mesecev v letu sam dan. Pristale so na dva metra globoki ledeni letalski stezi, ko je bilo kar -38 stopinj. Zelo hladno, sploh za ženske iz arabskih dežel. Pričakal jih je prav lep prizor, in sicer severni sij.

Tako se je odprava začela. Že prvi dan so eno od članic prepeljali v bolnišnico, saj je imela ozeblino na prstih. Grozilo ji je, da bo ostala brez

prstov, a so jo na srečo rešili. Hodile so na smučeh in za sabo vlekly 40 kilogramov težke sani, na katerih so imele vse potrebno za preživetje. Vsak večer od polnoči do sedmih zjutraj je bila na straži ena od članic in oprezala za polarnimi medvedi, ki so največji med temi zvermi. Medvedi, ki jih poznamo v Sloveniji, so večinoma rastlinojedi, medtem ko imajo severni ali polarni medvedi raje meso. Čeprav jim ljudje običajno ne dišimo, bi pojedli tudi človeka, če bi bili zares lačni. Če so na severnem polu odšlo iz vasi, so morale pri sebi nujno imeti puško. Vendar je scenarij s streljanjem najslabša možna rešitev, saj so severni medvedi ogrožene živali.

Če človek sreča polarnega medveda, mora najprej izgledati večji in biti glasnejši. Če to ne deluje, ustreliti z barvno pištolo, da ga prestraši, in če se mu po vsem tem preveč približa, ga je v samoobrambi dovoljeno ustreliti. Dve od članic ekipe sta imeli tudi dovoljenje za uporabo orožja in sta vedeli, kako ravnati ob srečanju. Tako so se vsakih 90 minut izmenjavale na straži, čeprav je severnega medveda na severnem polu zelo težko opaziti. V snegu je treba bitipozoren na tri črne pike (oči in smrček). Na srečo srečanja s severnim medvedom niso doživele, čeprav si je vsaka po malem želela to doživeti.

Med potovanjem so se sporazumevale s posebnimi signali, ki so jih ustvarjale s palicami. Za zajtrk so jedle kosmiče in pile kavo ali kakav, za večerjo so jedle juho, preostanek dneva pa samo sladkarije. Sladkarije so jedle za energijo.

Na dan Zemlje so tako pustolovke prispele na najsevernejšo točko sveta. S helikopterjem so jih prepeljali nazaj v vas in kasneje z letalom domov. Od takrat so imele veliko stika z mediji, kmalu pa naj bi luč sveta ugledal tudi film.

To je bilo zelo posebno doživetje, a zaradi globalnega segrevanja od takrat še ni bilo nobene druge odprave. Trdne vezi pa so se spletle tudi med članicami ekipe, ki teh dni ne bodo nikoli pozabile. Ta dosežek dokazuje, da je vse mogoče.

Eva Založnik, foto: dnevnik.si

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK

Brez Čebelarja ne gre

Dan slovenske hrane vključuje tudi projekt Tradicionalni slovenski zajtrk. Z njim nas opominjajo o zdravi prehrani. Pri tem sodelujejo kmetije, kmetijska in živilska podjetja ter zadruge, ki pridelajo oziroma priskrbijo hrano.

Tej tradiciji se vsako leto priključuje tudi naša šola. Učenci razredne stopnje pojejo zajtrk v učilnicah, učenci predmetne stopnje v jedilnici šole. Tradicionalni zajtrk sestavljajo domači kruh, maslo, med, mleko in jabolko.

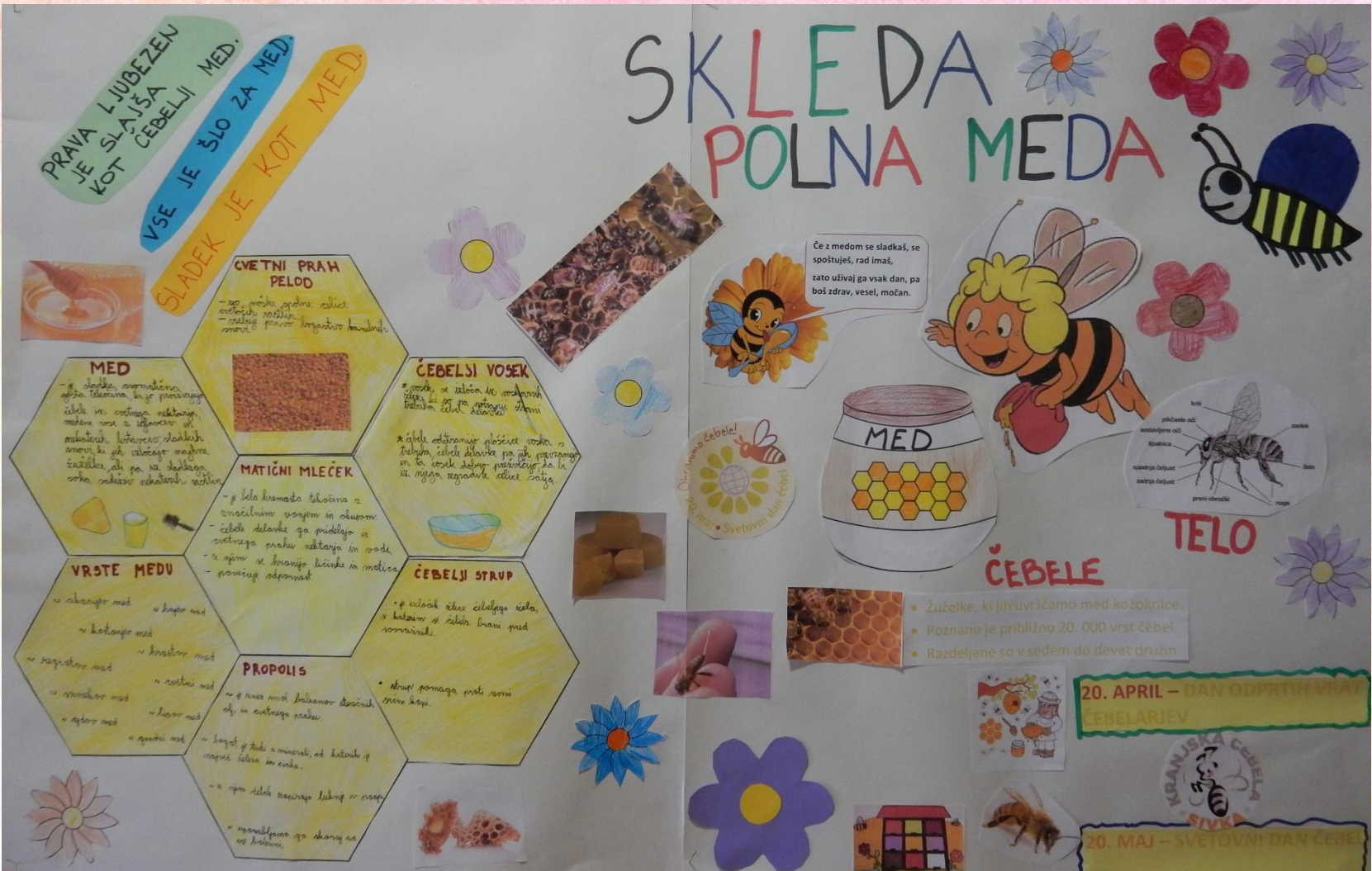
Tretjo šolsko uro imajo učenci razredne stopnje, torej od prvega do petega razreda, tudi zaključek tega dogodka. Zberejo se v telovadnici šole, kjer

najprej odpojejo pesem Čebelar, nato še odplešejo ob pesmi Čebelice. Seveda je pred snemanjem tudi malo vaje, preden gre zares. Ker je dogodek sneman, si ga lahko ogledamo na socialnih omrežjih. Dejali so, da je zdaj to že kar dolgoletna tradicija, da se priključujejo temu projektu. Lepo je videti, kako vsi skupaj enotno zapojejo in zaplešejo v spomin na ta dan.

Nika Lapornik
Foto: Simona Sirk

PŠ ŠENTRUPERT
Tradicionalni slovenski zajtrk

Simona Sirk

CANKARJEVO TEKMOVANJE

Na razcepu poti

Letošnji osmo- in devetošolci so za šolsko Cankarjevo tekmovanje prebrali delo Igorja Karlovška z naslovom Preživetje. Zanimiv pustolovski roman s primesmi kriminalke jih je navdušil. Tokrat objavljamo spis devetošolke Glorie Sevšek.

Simon je moral najti svojo pot, ne poti, ki bi mu jo ustvarila starša, pot, ki bi jo našel oz. ustvaril sam. Pot, po kateri bi hodil on sam, pot, ki ne bi bila brez ovir in naključij, Simonova pot. Čeprav je po nesreči obupal glede smučanja, je bila ta nesreča usodna zanj. Začetek nečesa novega. Predstavljala mu je izkušnjo, s katero je moral živeti naprej. Njegov oče ni obupal nad njim. Želel je, da bi kljub nesreči še smučal, čeprav je Simon vedel, da ne more. Ni bil kriv Simon, ne njegov oče, ne tisti, ki je nesrečo povzročil. Kriva je bila usoda. Usoda, namenjena Simonu.

V svojem novem razredu se ni počutil dobro. Zaradi nesreče, dolgega bivanja v bolnici je Simon ponavljal drugi letnik. Mislim, da je nekaj najhujšega, če se ne počutiš kot del neke skupnosti. Po tekmi v razrednem nogometu je Simon odprl novo poglavje. Začutil je, da je del razreda, da bi brez njega in brez vsakega posameznega učenca vse to razpadlo. V tem seme prepoznala, da je pogovor resničen – Vsaka skupnost je močna toliko, kolikor je močen njen najšibkejši člen.

Ko je bil Simon končno srečen, mu sreča ni bila povsem naklonjena. Nekaj mu je manjkalo.

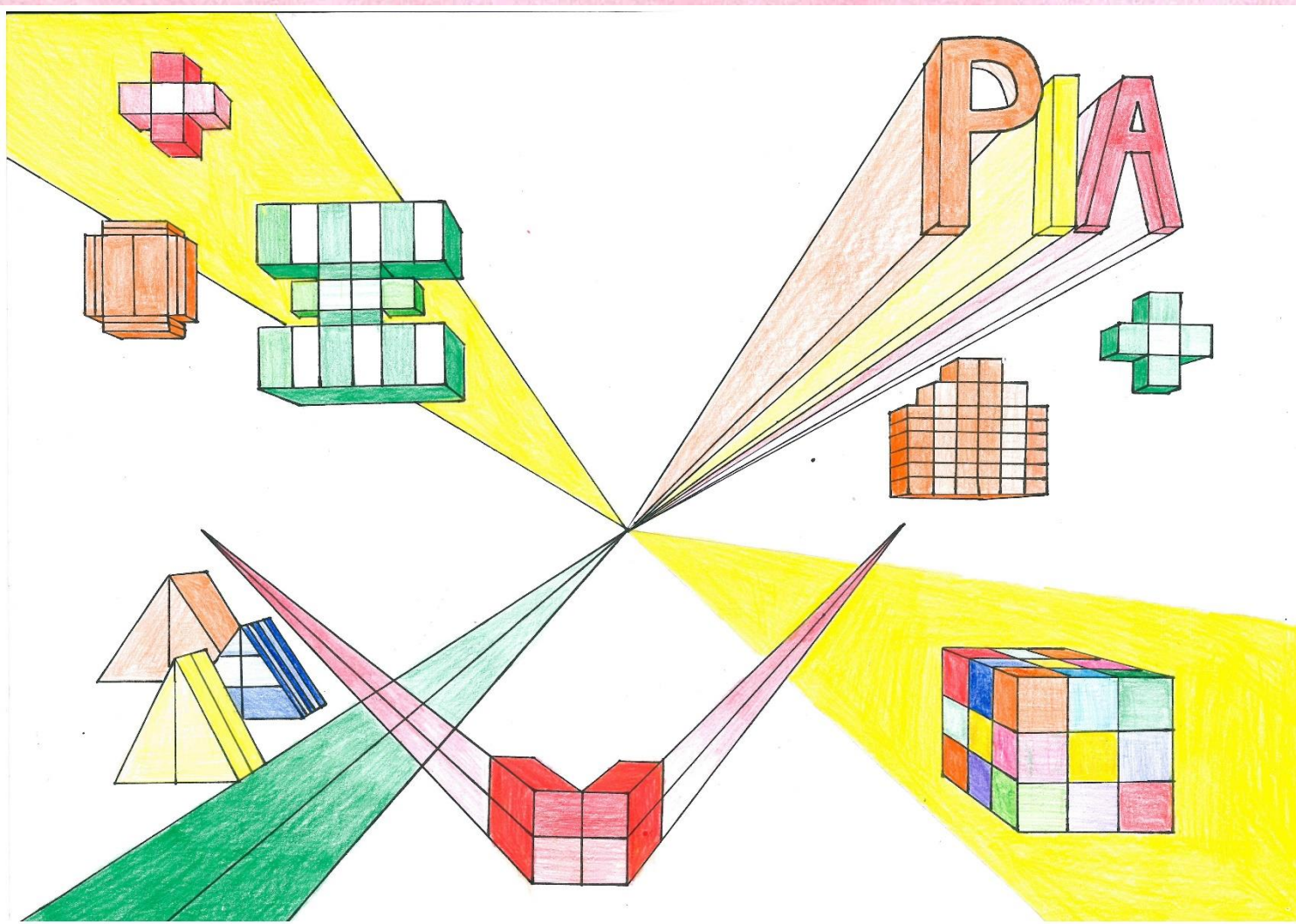
Manjkalo mu je tisto, kar sta prej zapolnjevala smučanje in narava. Oče ni bil prepričan v to, kar je Simon želel. Menil je, da je smučanje opustil zaradi strahov, zato mu je Simon želel dokazati, da to ni res. Želel mu je dokazati, da je sposoben, pogumen ... Avtor je na tem mestu ustvaril pravo dramo, ki je povod celotnega dogajanja v knjigi.

Igor Karlovšek je po poklicu odvetnik. V knjigi je mogoče zaznati veliko idej, načinov, naukov ..., s katerimi ima opravka pri opravljanju svojega poklica. Z ženo Marijo dela v Celju, imata dva sinova. Igor Karlovšek se je rodil 9. decembra 1958 v Celju.

Znal je tudi predstaviti materinsko vlogo v knjigi. Simonova mati Ana je bila zelo skrbna in čustvena. Znala je trmariti in uveljaviti svojo voljo, kadar je nekaj želela. Ker je bil Simon edinec, ga je želela imeti pod svojim okriljem. Ravnala se je po kitajskem pregovoru, da je edinec kot dragocena vaza – čeprav se trudiš, da bi jo obvaroval, se enkrat razbije.

V Simonovem življenju je imela pomembno vlogo tudi Petra. Bila je Simonova sošolka in mu je bila zelo všeč. Oboževala je glasbo. Nekoč jo je prišel poslušat na koncert. Zjokal se je. Mislil je na to,

kako majhna in suhcena je, a kljub temu v sebi skriva toliko skrivnosti, ki pridejo na plan šele z njeno strastjo do glasbe ... Ni se vdala, nikoli. Čeprav je bilo veliko dobrih, morda e boljših, najboljših glasbenikov, se ni vdala. Živela je za svoje sanje. Sanje, ki ji jih nihče ni mogel vzeti. Za cilj je bila pripravljena garati.

Majhno znanost mu je predstavljala posebna deklica, ki je bila žrtev ugrabitve. To je bila trinajstletna Janja, ki je preprosto hodila po pločniku in ni slutila, da se lahko naslednji trenutek sprevrže v pravo grozljivko. Medtem ko je hodila po pločniku, je mimo nje pripeljal kombi. V njem sta bila Matej in Tadej, ki sta jo ugrabila. Zaprla sta jo v kočo, iz katere je ponoči ušla. Med begom je srečala Simona. Predstavila sta se drug drugemu. Janja je bila zaradi dogodkov v šoku. Ko jo je Simon vpraša, kaj dela sredi gozda, je povedala, da beži.

V tem delu se je v meni prebudil strah. Znašla sem se v svojem domišljijem svetu, ki mi ni bil všeč. Če bi bila na njenem mestu, ne vem, ali bi ostala živa. Najverjetneje bi otrpnila. Ne bi se zmogla premikati, hoditi ..., kaj šele govoriti. Ne vem niti, kako bi lahko zaupala Simonu, ali bu mu sploh lahko ... Ta del zgodbe se je spremenil v pustolovsko kriminalko. Čeprav je knjiga roman, ki je najdaljše prozno besedilo, mi zadnji del ni bil najbolj všeč. A sem vesela, da sem ga prebrala, saj sem se veliko naučila o tem, kaj bi bilo pametno narediti v takšni situaciji. Simon si ni predstavlja, da mu lahko neka deklica tako

spremeni življenje. Da se bo zaradi nje potikal po gozdu in bežal pred ugrabitelji, da bi jo rešil ...

V osnovi je bil Simon v gozdu, ker je sebi in očetu želel dokazati, da je spspben preživeti v naravi trideset dni brez kakršnekoli pomoči. S seboj je imel samo nož in opremo za prižiganje ognja. Mati se s tem najprej ni strinjala, vendar je popustila, ker je menila, da bo Simon tako našel sebe in svojo pot v življenju.

Zmenili so se tudi, da se bodo vsak teden dobili na določenem mestu, kjer ga je mati pregledala. Ko ga enkrat ni bilo, jo je začelo skrbeti. Ni se poavil, ker sta takrat z Janjo bežala, njuna zadnja postojanka je bila votlina. K njej sta prišla tudi ugrabitelja in zanetila požar, da bi Janja in Simon prišla ven. A nista prišla. Janja se je onesvestila, Simon je začel kopati, da bi prišla do zraka. Na srečo so v jamo pravočasno prišli reševalci. Janja je preživela.

Srce mi je ogrel trenutek, ko je Simonov oče vstopil v votlino in objel sina. Simon mu je dokazal, da zna preživeti v naravi, da je pogumen, saj je obvaroval nedolžno deklico.

Tudi sebi je dokazal, da zmore. Ob pomoči različnih oseb je našel pravo pot. Preskočil je vse ovire in prišel do cilja.

Gloria Sevšek

Foto www.kon-teksti, risba Pia Privšek

OBNOVI BEVKOVIH POVESTI

Tonček

Začenjal se je konec velikih počitnic. Bilo je dva ali tri dni pred začetkom šole. Po neki cesti je tekla skupina potnikov.

Tonček in njegova družina sta bila zelo pozna in se jima je zelo mudilo. Njihova hiša na pogled ni bila ravno prijazna. Mati je iz neke skrinje potegnila vso staro šaro in v njo vrgla debelo blazino, da bi v skrinji lahko spal Tonček.

V šoli so morali govoriti italijanski jezik. Ker ga Tonček ni znal govoriti in ga je vedno mikalo kršiti pravila, se je že trikrat hudo zaletel z materjo in učiteljem.

Drugi dan po kosilu je mati odšla na delo. Začel se je prvi šolski dan. Po pouku je Tonček k sebi domov odpeljal Dolfka in Markca, da bi jima pokazal svojo veverico. Ko sta njegova prijatelja odšla, je zaklenil vrata in se spomnil, da je lačen. Ko je odšel po kruh, ga je začela loviti pekarica, ker je s kamenjem obmetaval njeno mačko. Če bi smuknil na cesto, bi ga spet opazila.

Ko je prišel domov, ni dolgo božal svoje tegobe in bolečine. Pred vrtcem ga je jezna čakala njegova sestra Marička, ker je pozabil po njo priti že prej.

Oče in mati sta bila naslednje jutro že doma. Mati še kar ni vedela, kaj bi rad Tončkov učitelj od nje, ker ji Tonček še kar ni povedal, kaj se je dogajalo v šoli.

Na Starem trgu so gradili cirkus. Ko so bili vsi Tončkovi prijatelji pred cirkusom, se je Viktor splazil za Dolfka, mu vzel čepico in jo zalučal pred kletko, pa če je hotel ali ne.

Nekega dne je družini pisal stric in šele pred hišo se je Tonček zavedal, da prihaja domov. Po stričevem obisku je v kuhinji nastala tišina. Tonček je s težkim vdihom legel v skrinjo in se zagrnil. Preveč je bilo pisanih žalostnih in veselih dni v teh Tončkovih zadnjih dneh. Naslednje jutro je Tonček spal kot ubit. Ko se je zbudil, še kar ni pozabil sklepa prejšnjega dne. Šele ob pogledu na Sušje ga je minila ta tegoba.

Proti večeru se je Tonček vračal v mesto. Pred hišo je opazil gručo ljudi. Obstal je in si ni upal več naprej.

Jakob ni bil doma sam. Z Maričko in še s predlogom, ki mu ga je predlagal stric Tomaž, je bil zadovoljen.

Če bi si takrat Tonček meril svoje solze, bi jih bilo za pol meha.

Toni Turnšek, risba Anja Gačnikar

Mali upornik

Daleč od vasi je stala koča, v kateri sta živelata Tomažek in njegova mama. Očeta so odpeljali fašisti. Bila sta revna in imela sta dve kozi.

Nekega dne je Tomažek slišal strele pušk in splezal na drevo. Videl je fašiste, ki so hodili po Črnem vrhu. Ko je peljal kozi na pašo, je srečal partizanko, ki mu je rekla, naj gre v vas do Zofke in ji reče, da jo kliče Dana. Tekel je na vso moč do vasi, da ji je čim hitreje predal sporočilo. Zvečer mu je mama rekla, naj gre stražiti za skalo. Videl je, da je nekdo zraven bajte in da se pogovarja z materjo. Ko je prišel nazaj v bajto, je izvedel, da je na njihovi strehi ranjen partizan. Naslednje jutro se je oče vrnil domov. Vsi so bili veseli. A ko je oče odšel na delo, je ugotovil, da je odpuščen. Ko so prišli partizani po Črta, je oče odšel z njimi in postal partizan. Vse to je slišal Smuk, ki je to povedal svojemu gospodarju.

Naslednje jutro mu je mama rekla, naj gre past čim dlje. Ko je pasel, je zagledal dim. Stekel je proti bajti in uvidel, da gori in da mame ni nikjer. Skrival se je v vasi pri Zofki, a so ga fašisti našli in ga odpeljali. Tam je bil v celici z možakom, ki mu je povedal, da ga ne bodo ubili, samo mučili ga bodo in mu grozili. In res se je zgodilo tako, ampak se je Tomažek izmuznil, še preden je prišel do celice, in pobegnil. Skril se je v grm, saj so ga lovili skoraj vsi. Šel je do Zofke, s katero sta poiskala partizane in jim vse povedala. Seveda je našel tudi očeta, ki mu je rekel, da bodo šli poiskat mater. Oče mu je med hojo povedal, da je Dana hudo poškodovana in da jo nosijo na nosilih. Ko so prišli do taborišča fašistov, so nekateri šli po mater in jo pripeljali do njega. Takoj sta si skočila v objem.

Hodili so in hodili, a Tomažek ni mogel več in je omagal. Ko se je spet prebudil, je izvedel, da so v bunkerju in da je Dana umrla. Tomažku se je uresničila največja želja, da bi postal partizan.

Gal Čop

LIKOVNO USTVARJANJE

Lea Verbovšek

PŠ ŠENTRUPERT

Prav posebno darilo

V sredo, 8. januarja, nas je v naši šoli obiskala ga. Renata iz Pravljičarne. Tokrat je za nas pripravila predstavo z naslovom Prav posebno darilo, ki je govorila o zajčku Beniju.

Sredi mrzlega zimskega jutra je zajec Beni lačen, prezebel in čisto sam taval po gozdu. Vsi prijatelji so spali zimsko spanje in prav nikogar ni imel, ki bi z njim praznoval rojstni dan. Nihče mu še ni zapel pesmice in dobil ni niti enega samega darila. Ni si želel veliko, morda le to, da v dolгих zimskih dneh ne bi bil tako sam. A ko je že vse kazalo, da tudi letošnji rojstni dan ne bo nič posebnega, je Benija presenetilo prav posebno

darilo. Na koncu je namreč zajec Beni le dobil prijatelja, in sicer snežaka, s katerim sta postala nerazdružljiva.

Predstava je bila izjemno zanimiva in poučna. Prav tako nas je ponovno podučila o tem, kako pomembno je, da si za svoje najbližje vedno vzamemo čas. Če imamo nekoga radi in če imajo drugi radi nas, je namreč lahko za nas najlepše darilo.

Katja Križan

Mina Čop

ŠOLSKA KNJIŽNICA

»Pozor! Vrtec na obisku v šolski knjižnici!«

V šolskem letu 2019/20 kot šolska knjižničarka v PŠ Debro že šesto leto sodelujem z debrsko enoto Vrtca Laško. Delovni naslov letošnjega skupnega projekta je Vrtec na obisku v šolski knjižnici. Srečali se bomo osemkrat, in sicer enkrat mesečno od oktobra 2019 do maja 2020, z otroki iz skupin Mavrica in Luna, starimi od tri do šest let. Vsako srečanje bomo izvedli v istem dnevu za vsako skupino posebej.

Drugo leto zapovrstjo smo vključeni v mednarodni bralni projekt Naša mala knjižnica (NMK), ki je namenjen otrokom, starim od štiri do deset let. Njegovi cilji so spodbujanje branja, dviganje bralne pismenosti in spoznavanje drugih kultur. Avtorji knjig (pisatelji in ilustratorji) prihajajo iz Slovenije, Hrvaške, Litve, Latvije, Estonije in Poljske. Skozi vse šolsko leto branje spremljajo zanimive dejavnosti (npr. izmenjava literarnega junaka, pismo presenečenja, knjižne razglednice, bralni vlakec ...) in nagradne naloge.

Prvi obisk otrok iz debrskega vrtca v šolski knjižnici je bil v sredo, 9. oktobra 2019. Najprej smo se drug drugemu predstavili. Sledil je pogovor o darovih, ki nam jih ponuja jesen, predvsem o pridelkih, ki jih pobiramo na njivah in vrtovih. Nato sem otroke vprašala, katero zelenjavo poznajo. Našteli so veliko vrst zelenjave

in v nadaljevanju pripovedovali, kaj radi jedo, katero zelenjavo jedo in katere ne marajo.

Pogovor je bil uvod v moje branje pravljice Mojiceje Podgoršek Pozor! Cvetača prihaja! Otroci so pridno poslušali in si veliko zapomnili, saj so odlično pripovedovali obnovo ob ilustracijah v slikanici. Posebej smo ponovili, zakaj je posamezna vrsta zelenjave, ki nastopa v pravljici (cvetača, brokoli, špinača, korenje, zelje, solata), pomembna in koristna za naše zdravje in dobro počutje. Ali ste vedeli, da brokoli skrbi za zdravo srce? Ali da zelje in solata poskrbita, da dobro spite? Korenček pa dela za zdrave oči, da boste z njimi lahko videli čudovite stvari. Prijetno in klepetavo druženje sem zaključila tako, da sem prebrala dansko ljudsko pesmico Pogačo bom spekel.

Lidija Toplišček

MEDIJI

Kaj so mediji?

Medij je vsako komunikacijsko sredstvo. Na primer knjiga, časopis, pismo, v sodobni komunikaciji so to tudi televizija, radio in telefon.

Nekoč

Pisava in knjige

Začetki pisave segajo v čas Egipčanov. Knjige, ki so bile bolj podobne današnjim zvezkom, so iznašli Rimljani. Dolga stoletja so knjige pisali z roko. Zato so bile redke in dragocene.

Tisk in knjige

V 9. stoletju so Kitajci iznašli tisk, v 15. stoletju je prišel v Evropo. Omogočil je izdajanje več knjig hkrati, zato so postale cenejše, začelo jih je brati več ljudi in znanje se je hitreje širilo.

Časopisi in pisma

Od dogodka do takrat, ko so bralci prebrali časopis, je preteklo veliko več časa kot danes. Od izuma časopisov je njihovo število in število prodajnih mest naraščalo. Nekoč so se na daljavo sporazumevali s pismi, ampak so ta iz tujine potovala več mesecev. Kmalu so iznašli internet in telefone, le da so bili drugačne oblike kot danes.

Internet

Stoletja je bil najpomembnejši način posredovanja znanja s pomočjo knjig. Ko so iznašli internet, je omogočil ljudem pošiljanje in sprejemanje podatkov iz vsega sveta.

Danes

Časopisi in pisma

Danes tovarnjaki hitro pripeljejo časopise v trgovine, tako da jih lahko ljudje kupijo že navsezgodaj. Pismo lahko v tujino prispe že v enem tednu, tehnologija nam tudi omogoča, da se lahko sporazumevamo s telefoni in sporočilo prispe v trenutku.

Elektronika

Uporaba elektronike ima dolgo zgodovino. Materiali in oblike, ki so jih uporabljali nekoč, so morda videti staromodni, toda številni zgodnji izumi so služili istemu namenu kot sodobne naprave.

Informacijska tehnologija

V informacijsko tehnologijo sodijo radio, telefon, računalnik ...

Izjemne količine podatkov, tudi slike, lahko shranimo v obliki električnih signalov. Informacijsko tehnologijo uporabljamo v vsakdanjem življenju. Od šol do bolnišnic in nakupovanja. Elektronska trgovina se je pojavila šele pred kratkim, a zdaj že mnogi nakupujejo na ta način. Pri takšnem nakupu moramo plačati s kreditno kartico ali po povzetju.

Knjige

Danes veliko manj beremo kot nekoč. Drugače pa so danes knjige tudi veliko cenejše.

Primerjava

Nekoč so, če so želeli brati časopis, šli v trgovino in ga kupili. Če so želeli brati knjige, so si jih izposodili v knjižnici. Ko so hoteli poslušati glasbo, so jo poslušali na radiu ali gramofonu. Zdaj pa imamo vse to v eni napravi. Telefonu. Danes poznamo več različnih modelov telefonov. Iphone, Huawei, Samsung. Vedno več je tudi zasvojenih otrok zaradi gledanja v telefone.

Kaja Teršek

Občilo ali medij je vsako komunikacijsko sredstvo, na primer knjiga, časopis, letak, plakat, v sodobni komunikaciji pa tudi radio, televizija, medmrežje.

(Vir: Wikipedia)

MODA

Oblačila nekoč in danes

Pračlovek si je oblačila izdeloval iz živalskih kož. Naredil jih je tako, da je žival ujel, očistil kožo in jo posušil.

V srednjem veku je postala telesna lepota prepovedana. Skrila se je pod obilo dragih tkanin in glavna pozornost je bila namenjena visokim stroškom dekoracije. Moški so nosili dolge nogavice in srajce, podobne tunikam. Ženske so nosile dolge halje, tuniko in rute, da so si pokrile lase. V srednjem veku so obleke šivali na roke. Uporabljali so svilo in drage tkanine visoke kakovosti.

Babica mi je povedala, da v njenih rosnih letih še niso poznali mode. Ona je nosila krilo, včasih kakšno obleko, hlače, ki so bile zelo različnih modelov, na primer v pasu široke in hlačnice zožane, ter bluzo, ki je bila iz tršega materiala. Babica je bila po poklicu krojačica in ne šivilja. Krojač je tisti, ki izdeluje moške obleke, medtem ko šivilja izdeluje ženske obleke. V njenih letih so imeli tudi konfekcionarje. To so tisti, ki delajo v konfekciji. Konfekcija so vsa oblačila, ki jih izdelujejo na tekočem traku.

Moda mora biti izraz prostora in časa, v katerem živimo. Je sporočilo o današnjem svetu.

Moj dedi je živel na Kozjanskem, kjer so med drugim uporabljali narečne besede. Tudi za oblačila. Nosil je »konžulo« ali suknjič, »firštuh« ali srajco, debel jopič in hlače.

Danes najbolj modne obleke izdelujejo oblikovalci visoke mode. Njihova podjetja se imenujejo modne

hiše. Manekeni razkazujejo nove stvari oblikovalcev na modnih revijah. Imenujejo se kolekcije.

Oblikovalka Coco Chanel (1883–1971) je temeljito spremenila žensko oblačenje, ko je oblikovala preproste in udobne obleke, kostime in puloverje iz džersija, zelo mehke raztegljive pletenine.

Danes moški nosijo raztrgane kavbojke in obilnejše puloverje, ki se jim reče hudiji. Tako kot moški tudi ženske nosijo raztrgane kavbojke, včasih še celo malo bolj.

Neža Čepin

VICOTEKA

Šale

Kako se imenuje Slovenec, ki gre v Hribe?

Gregor.

Kako se imenuje Slovenec, ki se potaplja?

Tone.

Kako je ime slovenskemu črncu?

Darko.

Zala Lešek

Nea Tisa Gračnar

Doktorjev problem

Zjutraj doktor v avto sede
in ugotovi, da ga v roke zebe.

Hitro skoči po rokavice, ko sliši ženo,
ki že kliče tipa za pice.

In mu pravi:
»Nekaj imam zate,
nekaj, kar ni vredno debate.«

Doktor razmišlja:
»Kaj, če mu bo napitnino dala,
saj ve, da šparava za karavana?«

Žena nadaljuje:
»Pridi v svoji opravi,
saj lepša mi je kot gasilec na zabavi.«

Doktor pa izdavi, da izgleda,
kot bi bil ovit v ruski zastavi.

Žena ga sliši in misli,
da so miši,
doktor se ustraši
in je bolj tiho kot pri maši.

Žena ostudno ga osvaja
in slini se kot srna maja.
Doktorju prekipi,
dovolj mu je laži,
da je lepši kot Bruce Lee.

Žena se presuni,
ko sliši nekoga,
ki ji za hrbtom kruli.

Doktor ji pravi:
»Pojdi k mami,
saj ne bom te več trpal.«

Žena v šoku spakira kovčke
in odide v joku.

Doktor kot kralj leže na kavč,
prižge televizijo in uživa v prostem večeru.

Vid Jakopič

Čolji ples

Meta Rainer
Moje nadaljevanje pesmi

Uražji goban je perfektn plesalec,
zato mušnico zelo vrti po plesišču.
A jurček gobanček je boljši plesalec
in hitro povabi na ples rdečo lisičko.
Vrti jo, vrti, vrti, dokler se jima ne vrti.
Mušnica zala se zdaj obžaluje,
ker je jurčka gobančka zelo zavrnila.

Alja Kajtna, 5.a,
PŠ Delro

